

Slutförvarsorganisationens uppdrag

Slutförvarsorganisationen (SO) har under planeringsdag 23 augusti 2018 diskuterat hur uppdrag i frågeställningar gällande slutförvar av radioaktivt avfall från kommunfullmäktige skulle kunna se ut. Det medskick som organisationen utöver nedanstående vill göra är att se över formerna för samverkan med NGO´s, att kommunikation sker på ett lättillgängligt sätt, att det är viktigt att upprätthålla villkorskompetens, att allsidig belysning är nödvändig för tillit till processerna och att referensgruppens roll bör klargöras. Kommunens förmåga att hålla frågan levande på hög kunskapsnivå ger trovärdighet i diskussioner med andra involverade aktörer.

Vikten av tydligt uppdrag är avgörande för framgången.

Ett presidiummöte inom slutförvarsorganisationen för diskussion av nedanstående förslag till uppdrag genomfördes 15 oktober 2018.

Vilka frågeställningar berörs:

SO har identifierat följande:

Byggnation av Kärnbränsleförvaret (Slutförvar för använt kärnbränsle)

- eventuella kompletteringar till regeringsprövningen,
- hantering av vetorätt på fråga från regeringen,
- samt, om tillåtlighet meddelas, förberedelser samt medverkan som part i huvudförhandling i mark- och miljödomstolen om slutliga villkor.

Utbyggnad av SFR (slutförvar för låg- och medelaktivt kortlivat radioaktivt driftavfall samt radioaktivt rivningsavfall)

- förberedelser samt medverkan som part vid första huvudförhandling, preliminärt 2019, därefter på samma sätt som enligt ovan.

Följa utvecklingen för SFL (slutförvar för långlivat radioaktivt avfall som inte är använt kärnbränsle)

- delta i eventuella samråd både enligt miljöbalken och kärntekniklagen

FUD-processen (Program för forskning, utveckling och demonstration)

- granskning och yttrande, som en del i omvärldsbevakningen gällande hantering av radioaktivt avfall.

Rekommendation: Ovanstående fyra frågeställningar ska bevakas och förberedas av den organisation som får ansvaret, uppdelat eller i sin helhet på ett för kommunen ändamålsenligt sätt.

Kunskapsuppbyggnad:

Hårt arbete ger kunskap. Kommunfullmäktiges beslut bör baseras på kunskap i så hög utsträckning som det bara går. Ingen ledamot ska behöva känna att de inte har tillräcklig kunskap i frågan för att fatta nödvändiga beslut. Därmed inte sagt att all kunskap finns i så här komplexa frågeställningar. Dock ska fakta, eventuella forskningsresultat och skiljaktigheter samt parter roll och uppdrag vara tydligt. Detsamma gäller ut till medborgarna i vår kommun.

Rekommendation: Sörja för kunskapsuppbyggnad i kommunfullmäktige och ut till medborgarna i vår kommun gällande slutförvar för radioaktivt avfall.

Kommunikation/Information:

SO trycker även på att arbetet med att kommunicera/informera behöver fortgå med samma eller högre ambitionsnivå än idag.

Rekommendation: Behåll särskilt ansvar för information/kommunikation i slutförvarsfrågan.

Omvärldsbevakning:

Hanteringen av radioaktivt avfall är en utmaning för hela världen och mycket händer på den internationella arenan när det gäller slutförvar. Det är angeläget att vår kommun är på tå och följer frågan internationellt för att dra lärdomar och erfarenheter för inspel i vår egen process, både gällande kontinuerlig kunskapsuppbyggnad till våra medborgare som beslutsfattare.

Rekommendation: Bevaka slutförvarsfrågorna via ordinarie mediekanaler , återkoppla till kommunstyrelse och fullmäktige och aktivt medverka i samarbeten internationellt när kommunstyrelsen så finner är lämpligt.

Informationsbevarande:

SO och kommunen har tryckt på behovet av informationsbevarande på nationell nivå och anser det angeläget att det material som producerats utöver protokoll och skrivelser (som arkiveras enligt kommunens dokumenthanteringsplan) ska bevaras för framtiden och att det arbetet åligger kommunen gällande sitt eget material.

Rekommendation: Starta ett strukturerat arbete med en vitbok över kommunens arbete över tid och en rutin samt förutsättningar för hur det ska bevaras för framtiden.

Tidsperspektiv:

SO kan identifiera att det finns två tidsperspektiv på uppdrag gällande slutförvarsfrågor. Dels de frågeställningar som ligger i domstolsprövningsfas och som kommer behöva beslut i veto-fråga och villkorsskrivningar i närtid (inom en mandatperiod), exempelvis kärnbränsleförvaret och SFR. Dels de frågeställningar som aktualiseras löpande, tex följa utvecklingen av SFL,

FUD-process samt uppföljning av de villkor som beslutas och som berör kommunen gällande kärnbränsleförvaret och SFR (över flera mandatperioder).

Rekommendation: Uppdraget kan förändras av kommunfullmäktige över tid beroende på vilken information som tillkommer (det kan röra exempelvis utvecklingen av kemikaliehantering eller liknande)

Arbetsätt:

SO trycker på att det arbetsätt som har tillämpats för att omhänderta frågeställningar rörande granskning av slutförvar har varit lyckosamt, då sakfrågorna har diskuterats grundligt och med ett förtjänstfullt faktaunderlag från tjänstepersoner. SO har tillsammans byggt upp en samlad kunskap i en komplex materia som gör väl genomarbetade beredningar till kommunstyrelsen, genom att identifiera frågeställningar och oklarheter. Beredningen upplevs ha gett kommunstyrelsen det underlag som den behövt för att föra frågeställningarna vidare till verksamhetsutövare, myndigheter, departement och domstol samt kommunens egen juridiska företrädare i förhandlingarna enligt miljöbalken.

Rekommendation: Behåll det konsensusdrivna arbetsättet med politisk granskning i särskild organisation inför beslut i KS/KF med faktaunderlag från tjänstepersonsorganisation.

Finansiering:

Kommunens arbete med granskning, kunskapsuppbyggnad och informationsspridning finansieras av medel rekviderade från kärnavfallsfonden som administreras av Riksgälden. Max-belopp att söka är 10 miljoner per verksamhetsår. Redovisning av använda medel ska ske årligen och redovisningen granskas av extern revisor. Därför lämpligt med särskilt budget- och redovisningsansvar.

Rekommendation: Särskild budget- och redovisningsansvar är lämpligt för det arbete som bedrivs med slutförvarsfrågorna.